

สำนักงานเทคโนโลยีการเกษตรและสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตลำไย

ลำไย เป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งในเขตภาคเหนือตอนบน และเป็นพืชสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าส่งออกหลายพันล้านบาท เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตลำไยได้รับการพัฒนาก้าวหน้าไปมาก และมี **“ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP ลำไย”** ให้ได้คุณภาพตรงตามมาตรฐาน ไม่

ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขอนามัย อย่างไรก็ตามการเร่งผลผลิตลำไยด้วยปุ๋ยเคมี สารเคมีเร่งการออกดอก ทำให้ดินในสวนลำไยมีคุณภาพและความอุดมสมบูรณ์ลดลง ขาดการฟื้นฟูและการปรับปรุงบำรุงดิน เกิด

ปัญหาการเสื่อมโทรมของดิน ทั้งทางกายภาพและเคมี โครงสร้างของดินเสียดินแน่นแข็ง ธาตุอาหารพืชในดินลดลงหรือพืชนำไปใช้ไม่ได้ การเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิตและจุลินทรีย์ในดินลดลง ส่งผลกระทบให้ต้นลำไยเจริญเติบโตไม่เต็มที่และโทรมเร็ว จากการวิเคราะห์ดินในสวนลำไยทางภาคเหนือ ปี 2546 และ 2547 พบว่า การจัดการส่วนใหญ่ทำให้ทั้งดิน บนและล่างมีระดับความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ลดลงเป็นกรดอ่อน ปริมาณอินทรีย์วัตถุลดลง ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชลดลง โดยเฉพาะการใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์เร่งลำไยให้ออกดอกติดผล แต่วิธีการใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์น้ำที่ผลิตจากสารเร่งซูเปอร์พด.2 ราวดิน และใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.3 ผสมปุ๋ยหมักทำให้ดินบนและล่างมีระดับความเป็นกรดเป็นด่างเพิ่มขึ้นปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินเพิ่มขึ้น ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชเพิ่มขึ้น

ดังนั้น การจัดการดินเพื่อให้เกษตรกรทำสวนลำไยได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องของใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดิน และการอนุรักษ์ดินและน้ำไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรและช่วยเกษตรกรลดต้นทุนการผลิตจากการลดปริมาณปุ๋ยเคมี ตามแนวคิดในการจัดการดินสวนลำไยอย่างยั่งยืนโดยใช้เทคโนโลยีกรมพัฒนาที่ดิน

การปรับปรุงบำรุงดินและการใส่ปุ๋ยเคมี

1. การใช้ปูนทางการเกษตร

เมื่อดินเป็นกรดควรปรับความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) โดยใช้โดโลไมท์ อัตราตามผลการวิเคราะห์ดิน เพื่อให้ธาตุอาหารอยู่ในรูปที่พืชนำไปใช้ได้ กรณีดินเป็นด่างควรใส่ยิปซัม อัตราตามผลการวิเคราะห์ดิน

2. การใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน

2.1 **ปลูกพืชปุ๋ยสดเป็นพืชแซม** ทำการเลือกปลูกพืชปุ๋ยสดแซมระหว่างแถวไม้ผลในช่วงปีแรกๆ เช่น ถั่วเขียว อัตรา 6 กิโลกรัมต่อไร่ ถั่วเหลืองและถั่วพุ่ม อัตรา 8 กิโลกรัมต่อไร่ ถั่วพว้า อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ เป็นต้น เมื่อปลูกพืชปุ๋ยสดครบอายุ 50 วัน สามารถตัดนำมาคลุมดินหรือลบลบเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน

2.2 **ปลูกพืชปุ๋ยสดคลุมดิน** เมื่อลำไยมีอายุมากขึ้น ให้ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน เช่น ถั่วคาโลโปโกเนียม อัตรา 2 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านระหว่างแถวไม้ผล จะช่วยป้องกันวัชพืช

กรมส่งเสริมการเกษตร
ศูนย์ปฏิบัติการ

การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตลำไย

3. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

3.1 **ต้นขนาดเล็ก** (อายุ 1-2 ปี) ใส่ปุ๋ยหมัก ครั้งละ 20 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง จำนวน 3 ครั้งต่อปี หว่านให้กระจายรอบทรงพุ่ม ร่วมกับให้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำจาก สารเร่งซูเปอร์ พด.2 อัตราส่วน 1:500 ฉีดพ่นทางใบทุกๆ 10 วัน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำจำนวน 600 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อ ครั้ง (เจือจางน้ำ 300 ลิตร) ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก 1 เดือน ช่วงกำลังเจริญเติบโตก่อนออกดอกและช่วงติดผล

3.2 **ต้นขนาดกลาง** (อายุ 3-5 ปี) ใส่ปุ๋ยหมัก ครั้งละ 30 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง จำนวน 3 ครั้งต่อปี หว่านให้กระจายรอบทรงพุ่มร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์น้ำจาก สารเร่งซูเปอร์ พด.2 ที่เจือจางอัตราส่วน 1:500 ฉีดพ่น ทางใบหรือรดลงดินทุก 1 เดือน โดยใช้อัตราส่วนเช่น เดียวกับข้อ 3.1

3.3 **ต้นขนาดใหญ่** (อายุมากกว่า 5 ปี) ใส่ปุ๋ยหมัก ครั้งละ 50 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง จำนวน 3 ครั้งต่อปี หว่านให้กระจายรอบทรงพุ่ม ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์น้ำจาก สารเร่งซูเปอร์ พด.2 ที่เจือจางอัตราส่วน 1:500 ฉีดพ่น ทางใบหรือรดลงดิน ทุก 1 เดือน โดยใช้อัตราส่วน เดียวกับข้อ 3.1

3.4 **ต้นที่มีการตัดแต่งกิ่งแก่ออก** ใส่ปุ๋ยหมัก ครั้งละ 30 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง จำนวน 3 ครั้งต่อปี หว่านให้กระจายรอบทรงพุ่ม ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์น้ำจาก สารเร่งซูเปอร์ พด.2 ที่เจือจางอัตราส่วน 1:500 ฉีดพ่น ทางใบหรือรดลงดินทุก 1 เดือน โดยใช้อัตราส่วนเดียวกับ ข้อ 3.1

4. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำเพิ่มผลผลิตลำไย

ใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำที่เจือจาง อัตราส่วน 1:500 ทุก 10 วัน โดยฉีดพ่นหรือรดปุ๋ยอินทรีย์น้ำลงบนดินรอบทรงพุ่ม เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของลำต้น ใบ และผล จนกระทั่ง ถึงช่วงออกดอก และเมื่อติดผลอ่อน

5. การใช้ปุ๋ยเคมี

ลำไยที่มีอายุ 5 ปีขึ้นไป เกษตรกรควรบำรุงรักษา ดังนี้

- หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 และ 46-0-0 อัตราส่วน 1:1 ต้นละ 2 กิโลกรัม เพื่อกระตุ้น ให้ลำไยแตกใบอ่อน

- เมื่อลำไยแตกใบอ่อนชุดที่ 2 ประมาณต้นเดือน กันยายน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 และ 46-0-0 อัตราส่วน 1:1 ต้นละ 2 กิโลกรัม

- ประมาณเดือนตุลาคม กระตุ้นให้ลำไยที่มีใบแก่ แล้วพักตัว (เพื่อสะสมอาหารต่อไป) และเตรียมความพร้อม ที่จะให้ลำไยออกดอกในช่วงฤดูหนาว ควรใส่ปุ๋ยสูตร 0-46-0 อัตราส่วนต้นละ 1-1.5 กิโลกรัม

- เดือนพฤศจิกายน ควรใส่ปุ๋ยสูตร 0-52-34 อัตราส่วน 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่ม เพื่อไม่ให้ลำไยแตกใบใหม่

- เมื่อลำไยติดผลขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร ควรใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 และ 46-0-0 อัตรา ส่วน 1:1 ต้นละ 1-1.5 กิโลกรัม เพื่อบำรุงผลให้เจริญเติบโต

- ก่อนเก็บเกี่ยว 1 เดือน ควรใส่ปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตราส่วนต้นละ 1-2 กิโลกรัม เพื่อเพิ่มคุณภาพของผลผลิต

6. การใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับผลิต ภัณฑ์จุลินทรีย์ดิน

จะทำให้ผลผลิตลำไยสูงสุดและสามารถลด ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้ประมาณ 20-40 เปอร์เซ็นต์ ■

ข้อมูลจาก : คู่มือการถ่ายทอดเทคโนโลยี การผลิตและการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม กับสภาพดินและชนิดของพืช กรมพัฒนาที่ดิน 2549

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

หรือที่